

Jurga Cibulskienė Virginija Msiulionytė Inesa Šeškauskienė	https://orcid.org/0000-0003-3498-8363 https://orcid.org/0009-0001-2098-1913 https://orcid.org/0000-0001-8981-2280
Kognityviniai figūratyvosios kalbos tyrimai	Figurative language from a cognitive perspective
Figūratyvosios kalbos (FK) apraiškos, pavyzdžiui, metafora, metonimija, humoras, ironija ir t.t., šiuolaikinių tyrimų kontekste yra ne tik kalbos, bet ir požiūrio ar vertinimo raiškos, o platesne prasme – mąstymo reiškinys, kuriam tirti pasitelkiamos įvairialypės diskurso analizės ir kognityvinių mokslų sankirtoje susiformavusios teorijos, neapsiribojančios viena mokslo kryptimi. Per paskutinius kelis dešimtmečius parašyta daugybė darbų iš FK, kuriuose tiriami politinis ir viešasis, akademinis, teisės ir kt. diskursai vienoje ar keliose kultūrose. Taip lingvistiniai tyrimai susisiečia su politologiniais, teisiniais, filosofiniais ir psichologiniais tyrimais ir vieni kitus papildo. Tyrimu šia tema siekiama dekoduoti figūratyviąją kalbą ir nustatyti jos indėlį į komunikacinę situaciją ir platesnį kontekstą, o tai reiškia suprasti kalbėtojo požiūrį, intencijas ir nuostatas, platesnes minties implikacijas, tokias kaip tikslingai kuriamos netikros naujienos (<i>fake news</i>) ar politiškai itin angažuoti tekstai. Dirbama su vienos ar kelių kalbų tekstais. Tokio tyrimo rezultatai potencialiai veikia įvairias viešąsias veiklas, pavyzdžiui, žurnalistų ir kitų viešumoje matomų žmonių generuojamus tekstus. Rezultatai gali būti reikalingi ugdomiems studentų kirtinį mąstymą ir atsparumą įvairioms faktų iškraipymo ir informacijos ideologizavimo apraiškoms.	Figurative language (FL), such as metaphor, metonymy, humour, irony, etc., in contemporary research is not confined to language. FL is a matter of expression of attitude and evaluation; in broader terms, it is a matter of reasoning, investigated in the framework of cross-disciplinary theories, which evolved at the crossroads of discourse analysis and cognitive sciences. The last decades have witnessed ample research of FL in different discourse types, such as political and public, academic, legal, etc., in a single or in several languages or cultures. Thus linguistic research is linked to and complemented by political sciences, law, philosophy, and psychology. The research aims at decoding FL and determine its contribution to a communicative situation and broader context, which subsumes understanding the attitude of the speaker, his/her intentions, viewpoint, broader implications of reasoning, such as deliberately generated fake news or politically biased texts. The research is based on texts from one or more languages. The results of such investigation may potentially impact numerous public activities, for example, texts generated by journalists and other public figures. The results may be important when developing students' critical reasoning and resilience to various forms of fact distortion and ideologically biased information.